

369.

**Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 30 kwietnia 1927 r.

**o utworzeniu Komisji Nadzwyczajnej do walki
z nadużyciami, naruszającymi interesy Państwa.**

Na zasadzie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Ustanawia się Komisję Nadzwyczajną do walki z nadużyciami, naruszającymi interesy Państwa.

Art. 2. Komisja składa się z przewodniczącego i czterech członków, mianowanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów z pośród sędziów i prokuratorów cywilnych i wojskowych, oraz członków Kolegium Najwyższej Izby Kontroli. Wniosek o mianowanie sędziego lub prokuratora przedstawia Radzie Ministrów właściwy minister. Wniosek o mianowanie członka Kolegium Najwyższej Izby Kontroli będzie przedstawiony w porozumieniu z prezesem tej Izby.

Art. 3. W zakres czynności Komisji Nadzwyczajnej wchodzi wykrywanie i dochodzenie wszelkich czynów karygodnych, działanych z naruszeniem interesów Państwa w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych, monopolach oraz zakładach, fundacjach, stowarzyszeniach i spółkach, działających z udziałem finansowym Skarbu Państwa, bądź korzystających z jego gwarancji lub pomocy finansowej, tudzież śledztwo w takich sprawach.

Zakres czynności Komisji nie obejmuje zakładów, fundacyj i stowarzyszeń, służących wyłącznie celom religijnym lub naukowym.

Art. 4. Przewodniczącemu Komisji Nadzwyczajnej służy prawo:

- a) powoływania za pośrednictwem władzy przełożonej do prac Komisji Nadzwyczajnej urzędników i funkcjonariuszy państwowych, oficerów służby czynnej, pracowników instytucji państwowych i przedsiębiorstw, urzędników Banku Polskiego, Najwyższej Izby Kontroli, oraz sędziów i prokuratorów;
powołanie sędziego, urzędnika Banku Polskiego i pracownika kontraktowego, wymaga ich zgody;
powołanie urzędnika powyżej V-go stopnia służbowego, oficera powyżej rangi pułkownika, sędziego lub prokuratora nastąpi w każdym poszczególnym wypadku z mocy uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek przewodniczącego Komisji Nadzwyczajnej; powołanie urzędnika Najwyższej Izby Kontroli lub urzędnika Banku Polskiego wymaga zgody prezesa właściwej instytucji;
- b) zlecenia członkom Komisji i osobom, powołanym do prac w Komisji, czynności związanych z wykrywaniem i dochodzeniem w spra-

wach przewidzianych w art. 3 niniejszego rozporządzenia.

Art. 5. Postanowienia Komisji Nadzwyczajnej zapadają większością głosów przy obecności co najmniej trzech osób wchodzących w jej skład.

Art. 6. Komisja Nadzwyczajna przystępuje do badania spraw:

- a) przekazanych jej przez Prezesa Rady Ministrów lub Kolegium Najwyższej Izby Kontroli;
- b) z inicjatywy własnej, gdy posiadane przez Komisję materiały pozwalają przypuszczać karygodne naruszenie interesów Państwa.

Art. 7. Komisja nadzwyczajna decyduje o wszczęciu śledztwa w poszczególnej sprawie, wyznacza do prowadzenia go osobę wymienioną w art. 8 i zawiadamia o tem właściwego według ustaw obowiązujących na poszczególnych obszarach prawnych sędziego śledczego (powiatowego lub sędziego delegowanego) i właściwego prokuratora; po otrzymaniu tego zawiadomienia sędziowie ci i prokuratorzy obowiązani są przesłać Komisji akta swych dotychczasowych czynności i są władni przedsiębrać bez żądania tylko czynności niecierpiące zwłoki.

Art. 8. Przewodniczący i członkowie Komisji Nadzwyczajnej, oraz sędziowie i prokuratorzy, powołani do prac Komisji, władni są prowadzić śledztwo na całym obszarze Państwa.

Art. 9. Osobom wymienionym w artykule poprzednim służą wszystkie uprawnienia sędziów śledczych; stosują oni przepisy ustawy postępowania karnego, obowiązującej sędziego śledczego właściwego dla sprawy na zasadach ogólnych, albo przepisy ustawy postępowania karnego 1864 r. Mogą także zwracać się do miejscowo właściwych sędziów śledczych, sądów powiatowych (pokoju) i prokuratorów o wykonanie poszczególnych czynności lub zadań. Wezwani sędziowie, sądy i prokuratorzy stosują przepisy, obowiązujące w miejscu ich urzędowania.

Świadków i biegłych można przesłuchać pod przysięgą.

Art. 10. Uprawnienia, służące w śledztwie prokuraturze, wykonywa delegowany przez Ministra Sprawiedliwości przedstawiciel prokuratury.

Art. 11. Skargi na czynności śledcze rozpoznaje Sąd Okręgowy w Warszawie na posiedzeniu niejawnym (gospodarczem), stosując przepisy ustawy postępowania karnego, według której jest prowadzone śledztwo. Sąd ten jest również właściwy, gdy ustawy postępowania karnego w innych wypadkach wymagają w śledztwie rozstrzygnięcia sądu (izby radnej). Sądem drugiej instancji jest Sąd Apelacyjny w Warszawie.

Art. 12. Komisja Nadzwyczajna po ukończeniu śledztwa przekazuje sprawę właściwemu prokuratorowi; sprawy mniejszej wagi może przed ich ukończeniem przekazywać do dalszego śledztwa właściwemu sędziemu śledczemu.

Art. 13. Śledztwo, przeprowadzone na zasadzie niniejszego rozporządzenia, ma znaczenie sądowego śledztwa wstępnego. Akta śledztwa zdziałane zgodnie

z przepisami niniejszego rozporządzenia są ważne i można je odczytać podczas przewodu sądowego, choćby nie odpowiadały przepisom ustawy postępowania karnego, według której odbywa się rozprawa główna.

Art. 14. Osoby, powołane do prac Komisji, a nie mające uprawnień sędziów śledczych, mogą na zasadzie upoważnienia pisemnego przewodniczącego Komisji lub prowadzącego śledztwo żądać od instytucyj wymienionych w art. 3 niniejszego rozporządzenia i samorządowych, oraz od osób w nich zatrudnionych, okazywania wszelkich ksiąg, aktów, dokumentów, rachunków i innych pism, tudzież udzielania wyjaśnień ustnych i pisemnych.

Art. 15. Przewodniczący Komisji zawiadomi właściwą władzę przełożoną o przestępstwie karnem lub uchybieniu służbowem urzędnika państwowego, ujawnionem w toku czynności Komisji Nadzwyczajnej i władny jest zawiesić w pełnieniu służby urzędnika państwowego do V-go stopnia służbowego włącznie; zawieszenie w pełnieniu służby urzędnika wyższego stopnia służbowego może nastąpić tylko za pisemną zgodą Prezesa Rady Ministrów. Skutki zawieszenia i dalsze postępowanie określają właściwe przepisy dyscyplinarne.

Art. 16. Przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej jest w zakresie czynności zleconych członkom i osobom powołanym do prac Komisji ich przełożonym.

Osoby prowadzące śledztwo korzystają w zakresie czynności śledczych z niezawisłości sędziowskiej.

Art. 17. Przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej obowiązany jest do składania bezpośrednio Prezesowi Rady Ministrów sprawozdań z czynności Komisji.

Art. 18. Członkowie Komisji Nadzwyczajnej oraz osoby powołane do prac w Komisji, które z tytułu swego stanowiska nie korzystają z prawa nieusuwalności, nie mogą być w czasie pełnienia czynności w Komisji i w ciągu trzech lat po ich ukończeniu zwolnieni bez ich zgody ze służby państwowej, przeniesieni w stan nieczynny lub na inne miejsce służbowe.

W tych samych okresach czasu można powyższe osoby pociągnąć do odpowiedzialności dyscyplinarnej tylko za uprzednią zgodą Prezesa Rady Ministrów.

Art. 19. Przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej, jej członkowie i osoby powołane do prac w Komisji zachowują swe stanowisko urzędowe i prawa przewidziane w przepisach uposażeniowych (uposażenie—należności uboczne), a nadto korzystają z wolnego przejazdu kolejami państwowymi w klasie, do której są uprawnieni według stopnia służbowego.

Art. 20. Kto osobom wymienionym w art. 8 i 14 wzbroni wstępu do instytucyj wymienionych w art. 3 i 14, albo odmówi okazania im ksiąg, aktów, dokumentów, rachunków i innych pism lub udzielenia wyjaśnień przewidzianych w art. 14, albo w spełnieniu tych czynności przeszkodzi, będzie karany — o ile czyn nie podlega karze surowszej — aresztem do trzech miesięcy i grzywną do dziesięciu tysięcy złotych lub jedną z tych kar.

Właściwy do orzekania jest sąd powiatowy (po-koju).

Art. 21. Prezes Rady Ministrów ma pieczę nad zaspokojeniem potrzeb materialnych Komisji Nadzwyczajnej.

Art. 22. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Sprawiedliwości, oraz pozostałym ministrom we właściwym każdemu zakresie działania.

Art. 23. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i traci moc po upływie jednego roku od dnia wejścia w życie.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*
